

Verantwoording en uitleg

Voor kijkers van je verkiezingsdebat is het prettig om te weten wat ze kunnen verwachten. Ook in democratisch opzicht is het goed om uitleg en toelichting te geven op de keuzes die je hebt gemaakt. Bij de vrijheid die je hebt om je verkiezingsdebat in te richten, hoort namelijk ook verantwoording. Dat kun je op twee manieren doen:

- 1. In de weken of dagen voor het debat plaatsvindt.*
- 2. Tijdens het debat, bijvoorbeeld aan het begin van je debat.*

Beiden kan natuurlijk ook. Hieronder geven we een overzicht van de onderwerpen en vragen die je kan behandelen.

Uitleg over de rollen en regels van het debat

Het is goed om ervanuit te gaan dat het voor sommige kijkers het eerste debat is dat ze bijwonen. Bijvoorbeeld omdat ze voor het eerst mogen stemmen, of omdat ze niet eerder een verkiezingsdebat hebben gekeken.

Vertel daarom aan het begin van je debat wat de regels zijn, zoals:

1. Welke stappen of rondes staan op het programma?
2. Waarom doen we dat zo?
3. In welke vorm gaat dat plaatsvinden?
4. Wat zijn de verschillende rollen die we zien binnen het debat (vergeet hierbij de rol van het publiek niet)?

Geef ook aan waar specifiek op gelet wordt door bijvoorbeeld de debatleider, en welke regels je aan de politici hebt meegegeven. Al deze zaken kun je gerust kort behandelen, zodat je de vaart erin houdt.

De onderwerpkeuze

Daarnaast is het belangrijk om uitleg te geven over hoe je je onderwerpen hebt gekozen. Zoals in onze verkiezingsdebattingids te lezen is zijn er verschillende manieren om je onderwerpen te kiezen. Het is belangrijk om hier transparant over te zijn naar je publiek.

Is er bijvoorbeeld onderzoek gedaan om tot deze onderwerpen te komen? Geef aan waar bijvoorbeeld prioriteiten op specifieke thema's vandaan komen. Dat kan bijvoorbeeld uit een panelgesprek zijn ontstaan, een eigen onderzoek, de media, of juist vanwege een gebrek aan aandacht voor het onderwerp. Vaak zullen meerdere overwegingen een rol spelen: dan is het goed om die allemaal kort te delen.

Organiseer je een debat voor een specifieke doelgroep, of over een specifiek onderwerp? Leg dan uit waarom je dat doet en hoe je daar bij de inrichting van je debat rekening mee hebt gehouden.

Wie nodig je uit? Wie geeft er duiding?

Je kan tot slot uitleg geven over andere zaken zoals:

1. Welke procedure is er gehanteerd bij het uitnodigen van politici?
2. Wie is het publiek? Zijn ze uitgenodigd? Zitten er leden van politieke partijen tussen?
3. Wie geeft er duiding? Waarom zij? Zijn ze onpartijdig?

Een goed voorbeeld: de verantwoording vooraf van de NOS

De NOS gaf voorafgaand aan het slotdebat een verantwoording over de keuzes die ze voor het debat maakten. Je kan de hele verantwoording hier lezen. De hoofdredactie schrijft onder meer:

“Politiek gaat over belangenafwegingen. Waar botsen belangen op de korte termijn met belangen op de lange termijn? Of belangen van de ene groep met die van de ander? In het debat gaan we proberen die dilemma’s bloot te leggen. En helder te krijgen waar de leiders van de verschillende partijen staan. En we vragen ons af vanuit welke waarden en idealen de partijen denken.”

“Ook over welke onderwerpen zij in debat gaan, is een journalistieke afweging. Daarbij is gekeken naar de grote knelpunten in de samenleving die opgelost moeten worden en de uitdagingen die een komend kabinet naar verwachting gaat tegenkomen. Het klimaat en internationale conflicten zijn in de campagne misschien minder aan bod gekomen, deze thema’s zijn toch belangrijk genoeg om over in debat te gaan. Daarnaast is gekeken naar onderzoeken waaruit blijkt welke onderwerpen kiezers belangrijk vinden.”

“De debatleider faciliteert het debat, bewaakt het onderwerp en houdt iedereen bij de les. Zo kan het zijn dat een van de partijleiders een betoog houdt dat niet goed te volgen is voor het publiek; de debatleider grijpt dan in.

Begrijpelijke taal is belangrijk. Net als een begrijpelijk verloop van het debat. Ook daarin stuurt de debatleider het gesprek.”

“De debatleider grijpt ook in als de inbreng van een van de partijleiders al te feitenvrij wordt. Feiten zijn belangrijk; het debat wordt informatiever als de basale feiten over een onderwerp door alle deelnemers aan het debat worden erkend. Om dit te stimuleren, leiden we sommige onderwerpen in met een kort feitenrelaas.”